

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Wagner

w sprawie z wniosku B. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych - Oddziałowi w R.
o wcześniejszą emeryturę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 24 stycznia 2005 r.,
na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w R.
z dnia 8 lipca 2004 r., sygn. akt III AUa .../04,

odmawia przyjęcia kasacji do rozpoznania.

UZASADNIENIE

B. B. zaskarżyła kasacją wyrok Sądu Apelacyjnego w R. z dnia 8 lipca 2004 r., oddalający jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 12 lutego 2004 r., oddalającego odwołanie apelującej od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 25 września 2002 r., odmawiającej prawa do emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem i uchylającej decyzję z dnia 11 września 2001 r. w sprawie przyznania wnioskodawczyni prawa do wcześniejszej emerytury.

Pełnomocnik B. B., wskazując jako podstawy kasacji naruszenie przepisów prawa materialnego – poprzez „jego niewłaściwe zastosowanie oraz błędną wykładnię” polegającą na wyrażeniu poglądu, że „organ rentowy po uprawomocnieniu się decyzji o przyznaniu emerytury miał uzasadnione podstawy

do wznowienia z urzędu postępowania [...] w celu ponownego ustalenia na skutek odmiennej obecnie oceny dowodów dołączonych do wniosku emerytalnego, prawa do tego świadczenia”, a także przepisów postępowania, a to art. 145 § 1 pkt 5 k.p.a. – poprzez przyjęcie przez organ rentowy powołanego przepisu jako podstawy wznowienia postępowania, czego konsekwencją było rażące naruszenie art. 149 § 1 k.p.a., art. 151 § 1 pkt 2 k.p.a., art. 9 k.p.a. i art. 10 k.p.a., pozbawienie możliwości obrony praw skarżącej i niewyciągnięcie z podnoszonych przez nią zarzutów „żadnych skutków prawnych, co jest sprzeczne również z art. 379 pkt 5 k.p.c.”, oraz art. 233 k.p.c. – poprzez „niewszechstronne rozważenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie” i przyjęcie stanowiska, że organ rentowy był uprawniony do wznowienia „z urzędu i w takiej formie postępowania”, co naruszyło art. 124, art. 114 ust. 1 oraz przepisy rozdziału trzeciego ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), powoływanej dalej jako „ustawa”, w związku z § 1 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz.U. Nr 28, poz. 149), a także uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r., III UZP 5/03, i postanowienie tego Sądu z dnia 18 lutego 2003 r., II UK 146/02, oraz art. 2 i art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej, wniósł o „zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy lub jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi apelacyjnemu do ponownego rozpoznania”. Jego zdaniem, okolicznościami uzasadniającymi rozpoznanie kasacji jest konieczność rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego, a mianowicie „czy istniejąca w sprawie, jeszcze przed wydaniem decyzji pierwszorzazowej przez ZUS, dokumentacja medyczna w postaci ‘Karty Historii Choroby’ nie wymagana do przedłożenia przez skarżącego, na której oparto zaświadczenie lekarskie dołączone do wniosku emerytalnego jest, jak obecnie utrzymuje organ rentowy ‘ujawnioną obecnie dokumentacją’, czy też dokumentacją już istniejącą w chwili ustalania przez ZUS prawa do emerytury w świetle [...] Uchwały SN z dnia 5.06.2003r., sygn. akt III UZP 5/03”, potrzeba wykładni przepisów prawnych „ze względu na ujawniające się rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych” oraz naruszenie przez Sąd art. 379 pkt 5 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 393 k.p.c., Sąd Najwyższy może odmówić przyjęcia kasacji do rozpoznania, jeżeli w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a także gdy kasacja jest oczywiście bezzasadna, chyba że zaskarżone orzeczenie narusza oczywiście prawo albo zachodzi nieważność postępowania.

Przedmiotem rozpoznawanej sprawy była bezpośrednio kwestia ponownego ustalenia prawa do emerytury z tytułu opieki nad dzieckiem po uprawomocnieniu się decyzji organu rentowego, a pośrednio – dopuszczalności wznowienia postępowania na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Powołany przepis jest odpowiednikiem art. 80 ust. 1, obowiązującej do 31 grudnia 1998 r., ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.). Przepisy te były wielokrotnie wykładane przez Sąd Najwyższy. W szczególności wiele uwagi Sąd ten poświęcił różnicy między ponowną oceną stanu zdrowia dziecka (na podstawie innych niż tylko zaświadczenie lekarskie, dodatkowych, dowodów) i ponowną oceną dowodu, na podstawie którego dokonano ustalenia stanu jego zdrowia (zaświadczenia lekarskiego). Dorobek orzecznictwa w tym przedmiocie został uwzględniony w całości w uchwale Sądu Najwyższego, podjętej w składzie siedmiu sędziów, z dnia 5 czerwca 2003 r., III UZP 5/03 (OSNP 2003 nr 18, poz. 442) i powołany w jej motywach. Sąd Najwyższy wyraził w niej pogląd prawny, że art. 114 ust. 1 ustawy stanowi podstawę pozwalającą na zmianę prawomocnej decyzji – również pozbawienia prawa do świadczeń – w sytuacji, gdy ujawnione po wydaniu decyzji dowody podważają wiarygodność lub przydatność dowodów dotąd ocenianych. Co do zasady, odmienna ocena dowodów dołączonych do wniosku rentowego, nie jest więc okolicznością uzasadniającą wszczęcie z urzędu postępowania o ponowne ustalenie prawa do świadczeń. Jednakże „taką ocenę (ponowną) umożliwia [...] uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności nieznanych organowi w chwili orzekania o prawie do świadczenia, mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość”. Przy czym powinny to być okoliczności nieznane organowi

rentowemu, ale istniejące przed wydaniem decyzji. Konkludując stwierdził, że nie może budzić wątpliwości zasadność pozbawienia prawa do świadczenia, jeżeli okaże się, że przy wydawaniu zaświadczenia lekarskiego nie uwzględniono kompletnej dokumentacji lekarskiej istniejącej przed wydaniem zaświadczenia, a ujawnione po wydaniu decyzji dokumenty podważają wiarygodność lub przydatność dowodów dotąd ocenianych. Stanowisko to jest utrwalone i jednolite.

Wbrew zatem odmiennemu twierdzeniu pełnomocnika skarżącej, przepisy odnoszące się do kwestii ponownego ustalenia prawa do świadczeń zostały dostatecznie wyjaśnione zarówno w doktrynie, jak i w judykaturze. Nie budzą poważnych wątpliwości i nie wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów. Nie stanowi problemu prawnego i pozostaje bez wpływu na możliwość obrony praw strony zagadnienie relacji przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i przepisów ustawy powołanych w *petitum* skargi.

Ponieważ w sprawie zachodzą pozytywne przesłanki odmowy przyjęcia kasacji do rozpoznania (art. 393 § 1 k.p.c.), a zarazem nie zachodzą negatywne przesłanki dokonania tej czynności (art. 393 § 2 k.p.c.), Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393⁷ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.